

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 284/2023-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN GASPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 23 Cb 144/2021-180 zo 4. apríla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Taktiež žiada, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie 1 000 eur a náhradu trov konania 530,86 eur.

II.

Skutkové východiská

2. Uznesením okresného súdu z 20. januára 2023 vydaným vyšším súdnym úradníkom (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) bola protistrana zaviazaná zaplatiť sťažovateľovi trovy konania v sume 494,02 eur. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľ podal sťažnosť podľa § 239 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), o ktorej napadnutým uznesením sudca rozhodol tak, že uznesenie vyššieho súdneho úradníka

zmenil tak, že protistrana bola zviazaná zaplatiť sťažovateľovi trovy konania v sume 617,52 eur (výrok I). Zároveň sťažovateľovi a ani protistrane nebol priznaný nárok na náhradu trov sťažnostného konania (výrok II).

III.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ tvrdí, že napadnuté uznesenie je arbitrárne, nezákonné a ústavne nesúladne, pretože mu sudca nepriznal náhradu trov sťažnostného konania aj napriek tomu, že z procesného hľadiska sťažovateľ bol plne úspešný. Vyšší súdny úradník totiž pôvodne priznal sťažovateľovi odmenu za štyri úkony právnej služby a na základe podanej sťažnosti mu sudca priznal odmenu za ďalší úkon právnej služby. Podľa názoru sťažovateľa sudca porušil okrem iného zákaz *reformationis in peius* platný i pre civilné sporové konanie, keďže protistrana nepodala sťažnosť, a preto okresnému súdu „*chýbal návrh na nepriznanie časti náhrady trov konania*“. Z tohto dôvodu sudca mal priznať sťažovateľovi nárok na náhradu trov sťažnostného konania v celom rozsahu podľa § 255 ods. 1 CSP, a nie aplikovať § 255 ods. 2 CSP.

4. Sťažovateľ namieta, že mu sudca nepriznal odmenu za úkon právnej služby, a to za poradu advokáta so sťažovateľom (klientom) vykonanú 16. septembra 2022, ktorú sťažovateľ riadne zdokladoval. Predmetný úkon právnej služby „*je plne v súlade s princípom efektivity a proporcionality a bol riadne, účelne a hospodárne vynaložený na právnu obranu sťažovateľa*“.

5. Sťažovateľ tiež poukázal na odôvodnenie napadnutého uznesenia, v ktorom sudca uviedol, že v danom prípade nie je dôvodná sťažnosť sťažovateľa. V neskoršom bode napadnutého uznesenia sudca konštatoval, že sťažnosť sťažovateľa bola čiastočne dôvodná. Z tohto dôvodu sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie za zmätočné, vágne, neurčité pre nezrozumiteľnosť a pre neuvedenie dôvodov.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru patrí aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

7. Vychádzajúc aj z doktríny minimalizácie zásahov ústavného súdu do činnosti orgánov verejnej moci (m. m. IV. ÚS 303/04, III. ÚS 770/2016), ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane pripomína, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako o integrálnej súčasť súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej

roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017).

8. Rozhodnutie o trovách konania nedosahuje spravidla samo osebe intenzitu predstavujúcu možnosť porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka negatívne dotknúť. Avšak z hľadiska kritérií ústavnej udržateľnosti súdneho konania ich podľa názoru ústavného súdu nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať im rovnakú ústavnú relevanciu ako v prípade, ak by išlo o námietky proti procesnému postupu všeobecného súdu vedúcemu k rozhodnutiu vo veci samej (m. m. III. ÚS 537/2015).

9. Ústavný súd preto pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej povahy, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné právo (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

10. Po preskúmaní napadnutého uznesenia však vo veci sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu o takú situáciu nešlo.

11. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ konštatuje, že okresný súd ústavne nesúladne aplikoval § 251 CSP, podľa ktorého trovami konania sú všetky preukázané, odôvodnené, účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Sťažovateľ konkrétne namietal nesprávnosť rozhodnutia sudcu okresného súdu, ktorý v napadnutom uznesení sťažovateľovi nepriznal odmenu za poradu advokáta so sťažovateľom (klientom) vykonanú 16. septembra 2022 z dôvodu, že tento úkon právnej služby nie je možné považovať za odôvodnené a účelne vynaložený.

12. V prípade tejto námietky sťažovateľa zastáva ústavný súd názor, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti je v tejto časti iba polemikou s názorom sudcu okresného súdu, ktorý v napadnutom uznesení jednoznačne vyslovil, že nepovažuje daný úkon právnej služby za odôvodnený a účelný, čím posúdil účelnosť týchto trov konania podľa § 251 CSP. V tejto súvislosti sudca v relevantnej časti napadnutom uznesení uviedol, že *„zo záznamu z porady vyplýva, že boli preberané skutkové, vecné a právne okolnosti ohľadom súhlasu so späť vzatím žaloby a tiež, že advokát poskytol klientovi detailnú právnu a vecnú a skutkovú argumentáciu súvislosti s pojednávaním... vychádzal z toho, že právnenému zástupcovi žalovaného 3/ však už dňa 08.09.2022 bola doručená výzva zo strany súdu, aby sa vyjadril k späťvzatiu žaloby, a teda právna, vecná a skutková argumentácia v súvislosti s vytyčeným pojednávaním... ako predmet porady potrebná už nebola. Pokiaľ ide o súhlas so späťvzatím žaloby, ako taký, ide o informáciu, ktorú bolo možné realizovať medzi žalovaným 3/ a jeho právnym zástupcom inými komunikačnými prostriedkami, pokiaľ ide o rozsiahlu argumentáciu sťažovateľa, tu súd uvádza, že známa je rozhodovacia prax, že pri každom úkone právnej pomoci je potrebné samostatne posúdiť jeho účelnosť a je potrebné vychádzať zo zásady efektivity a spravodlivosti civilného súdneho konania, ako aj princípu proporcionality... Súd s poukazom na vyššie uvedené, má za to, že potreba zodpovedania otázok*

klientovi ohľadom procesného úkonu späťvzatia žaloby, ako sám právny zástupca má skúsenosť, nie je otázkou zložitou a v danej právnej veci už vôbec nie, nakoľko nesúhlas, by bol aj tak neúčinný, argumenty žalovanej strany preto nedostatočne zdôvodňujú potrebu porady s klientom.“.

13. Ústavný súd konštatuje, že sudca okresného súdu jasne, zrozumiteľne a logicky vyjadril dôvody odmietnutia sťažnosti sťažovateľa v tejto časti. Sudca v napadnutom uznesení posúdil otázku účelnosti vynaložených trov konania spôsobom, ktorý nesignalizuje žiaden extrémny exces a ani zásah do práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Sťažovateľ tiež namietal, že mu sudca nepriznal náhradu trov sťažnostného konania aj napriek tomu, že z procesného hľadiska sťažovateľ bol plne úspešný. V tejto súvislosti sudca v napadnutom uznesení konštatoval, že *„aj uplatnený nárok na náhradu trov v tomto sťažnostnom konaní zo strany žalobcu je možné hodnotiť ako náklad, ktorý opäť musel účastník nevyhnutne vynaložiť, priniesol aj keď adekvátnu, ba až prehnanú argumentáciu. Súd však nárok na náhradu trov za sťažnosť v tomto prípade nepriznal s poukazom na to, že sťažovateľ bol úspešný len čiastočne a naopak v časti, ktorej nebol úspešný bol čiastočne úspešný žalobca.“.* Z uvedeného je zrejmé, že sudca postupoval v zmysle § 255 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Na podklade sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka mu sudca priznal navyše odmenu len za jeden úkon právnej služby (za podanie – súhlas so späťvzatím žaloby z 19. septembra 2022) a za ďalší už spomenutý úkon právnej služby mu odmenu nepriznal. So svojou sťažnosťou proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľ bol teda úspešný len čiastočne a čiastočne neúspešný, čo odôvodňuje v zmysle citovaného ustanovenia CSP nepriznanie náhrady trov žiadnej zo strán sporu.

15. K názoru sťažovateľa, že sudca porušil zákaz *reformationis in peius* (zákaz zmeny k horšiemu), ústavný súd uvádza, že pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka zjavne nedošlo k zhoršeniu postavenia sťažovateľa pri rozhodovaní o konkrétnej výške trov konania, keďže ich výška mu bola zvýšená napadnutým uznesením.

16. Z týchto dôvodov nemožno vysloviť, že by sudca postupoval svojvoľne alebo akýmkoľvek iným zjavne nesprávnym spôsobom vykladal, resp. aplikoval príslušné právne predpisy. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 122/05). Podľa názoru ústavného súdu sa tak sudca v napadnutom uznesení takéhoto výkladu či aplikácie zákonného predpisu (resp. vyhlášky) nedopustil. Napriek nesúhlasnému postoju sťažovateľa k obsahu napadnutého uznesenia, ktorý vyjadril aj vo svojej ústavnej sťažnosti, ústavný súd v tomto prípade nevidí priestor na zásah vo forme zrušenia napadnutého uznesenia.

17. V prípade námietky sťažovateľa uvedenej v bode 5 ústavný súd musí prisvedčiť sťažovateľovi o nekonzistentnom tvrdení sudcu týkajúceho sa konkrétneho rozhodnutia o sťažnosti sťažovateľa. Ide však len o formálny nedostatok napadnutého uznesenia, ktorý nemá vplyv na jeho vecnú správnosť. Na rozdiel od sťažovateľa ústavný súd považuje napadnuté uznesenie za zrozumiteľné a náležite odôvodnené.

18. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že porušenie práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením sťažovateľ od namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením. Keďže ústavný súd nedospel k záveru o porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením a ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol, v takom prípade nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označených vlastníckych práv.

19. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok relevantnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

20. Na základe už uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol pri predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

21. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších jeho návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2023

Robert Šorl
predseda senátu